

PRIROČNIK ZA KOMPOSTIRANJE

Najprimernejše, najkoristnejše in hkrati najcenejše gnojilo za naše okrasne rastline in drevje je kompost. Kompost je polnovreden humus, ki nastane s pomočjo mikroorganizmov, bakterij, gliv in deževnikov.

IZBIRA MESTA ZA KOMPOSTNIK

Najprimernejše mesto za nastanek kakovostnega komposta je v **polsenčni ali senčni legi**, saj ga v tem primeru sonce ne izsušuje ali pregreva. Zavarovan mora biti pred močnim vetrom in lahko dostopen. Navadno si prostor za kompostnik izberemo na vrtu ali v njegovi neposredni bližini, pozorni pa moramo biti tudi na primerno oddaljenost od sosednje parcele.

IZBIRA PRIMERNEGA KOMPOSTNIKA

Kompostnik mora biti kompaktna izvedba. Lahko je lesen, plastičen ali betonski. Njegove stranice morajo biti narejene tako, da onemogočajo živalim in insektom dostop do notranjosti kompostnika. Stranice kompostnika morajo biti razporejene tako, da so med njimi odprtine, skozi katere kroži zrak. V primeru kompostiranja kuhinjskih in vrtnih odpadkov mora imeti kompostnik obvezno pokrov, ki mora biti (razen ob polnjenju in praznjenju kompostnika) vedno nameščen. Pokrov preprečuje dostop živalim do kompostnega kupa, hkrati pa zadrži tudi večje nalive dežja, ki bi lahko kompostni kup prepojili z vodo.

Biorazgradljivi odpadki so:

- a) kuhinjski odpadki (sadni in zelenjavni odpadki, kavna usedlina, kavni filtri in čajne vrečke, ne tekoči ostanki hrane (meso, kosti), jajčne lupine, pokvarjeni prehranski izdelki – brez embalaže, papirnate brisače in robčki),
- b) vrtni odpadki (rože, stara zemlja lončnic, listje, razrezane veje, pokošena trava, ohlajen pepel, ki nastane pri gorenju drv).

Odpadki, ki **NISO PRIMERNI** za kompostiranje so vsi odpadki, ki se v okolju ne razgradijo, poslabšajo kakovost komposta in/ali vsebujejo nevarne snovi:

plastika, steklo, kovine, keramika, maščobe, ostanki tekstila, vsebina vrečk za sesalce, zdravila, žagovina obdelanega lesa, živalski iztrebki, plenice ipd.

Biološki odpadki, ki NISO PRIPOROČLJIVI za kompostiranje so meso, kosti, ribe, mlečni izdelki in drugi ostanki hrane.

Ti odpadki privabljajo nezaželene obiskovalce, kot so miši, podgane in mrčes. V primeru, da v kompostnem kupu trohnenje preide v gnitje (premalo zračenja in preveč vode), bo neprijeten vonj izrazitejši od tistega kompostnika, kjer se predelujejo le vrtni odpadki in del kuhinjskih odpadkov. Priporočamo, da odpadke kot so meso, kosti in druge ostanke hrane odložite v zabojnik za biološke odpadke in se tako izognete morebitnim nevšečnostim.

PLASTI KOMPOSTNEGA KUPA

Priporočljivo je, da je **spodnja plast v stiku z zemljo** zaradi mikroorganizmov in črvov, ki imajo tako prost prehod, hkrati pa je pomembna tudi zaradi pronicanja odvečne vode v tla. Čisto na dno kompostnika položimo približno **20 cm debelo plast zdrobljenih vej**. Sledi **plast kuhinjskih odpadkov v višini približno 10 cm**. Na kuhinjske odpadke odložimo **10 cm plast vrtnih odpadkov**, kot so trava, rože, stara zemlja lončnic in lesni pepel. Naslednja zelo pomembna **plast** je sestavljena iz **listja, šote, slame, lepenke, lesnega pepela in/ali preperelega komposta**. Tako zagotovimo, da se moker material meša s suhim. **Naslednja plast** je ponovno sestavljena iz **kuhinjskih odpadkov**, sledi pa ji **plast zemlje**. V takšnem zaporedju gradimo kompostni kup do vrha kompostnika, vendar ne previsoko, saj je **največ 1,5 m visok kup** še dovolj zračen. Vse skupaj moramo vedno imeti pokrito s pokrovom.

ZRAK IN VLAŽNOST KOMPOSTNEGA KUPA

Kompostnik mora omogočati dostop zraka do vsebine v njem, saj v nasprotnem primeru odloženi material ne trohni ampak gnije. Kompostni kup ne smrdi, če je v njem dovolj zraka in vlage, ki omogočata ugodne pogoje za razvoj bakterij. Za dobro zračenje skrbi tudi osnovna plast zdrobljenih vej na dnu. Vlaga komposta je zelo pomembna pri procesu nastajanja komposta, zato vseskozi spremljamo njegovo vlažnost, ki jo preverimo tako, da v pest zagrabimo kompost in ga stisnemo. Če priteče voda, potem je kompost prevlažen in obstaja nevarnost gnitja. V primeru, da je kompost presuh, ga moramo primerno zaliti. Primerna količina vode v kompostu je takrat, ko ob stisku komposta ne priteče voda, ampak ostane kot stisnjena zemlja. Kompostni kup je potrebno enkrat do dvakrat na mesec tudi obrniti, saj ga na ta način dodatno prezračimo.

ZREL KOMPOST

Kompost je zrel po 6. do 12. mesecih, ko se vsi odpadki spremenijo v rjavo grudičasto prst, ki diši in spominja na dobro gozdno prst. Zanesljivo znamenje, da je proces razgradnje organskih odpadkov končan, pa je tudi, ko se vsi deževniki umaknejo.

Zrel kompost presejmo skozi grobo sito. Dele, ki niso razpadli vrnemo v proces razkrajanja, presejan kompost pa uporabimo tako, da ga potresemo po površini zemlje. Nikoli ga ne vkopavamo globoko v zemljo.

KJE LAHKO UPORABIMO KOMPOST?

- pri presajanju rož, sadnega drevja in drugih večjih rastlin,
- za mešanje z neuporabljenimi deli zemlje na vrtu,
- kot dodatek k novemu kompostnemu kupu.

Javno komunalno podjetje Prodnik d. o. o.

Savska cesta 34

1230 Domžale

t. 01 729 54 30

e. info@jkg-prodnik.si

w. www.jkg-prodnik.si